

נגזרות

יהי אור • ויהי אור

עולה בגי' נגזרות. ויהי אור, אור חוזר.
רמ"מ משקלוב משנת חסידים דף רמא.

הימים הנוראים

החרדה מהיראה

א'

עומדים על סף הימים הנוראים,

וייצא לבם ויחדדו

לא יראת אלו הימים

כי אם החרדה מלבוא אל היראה

וכעמוד איש על מפתן האינסוף

שחרד מלעבור את קו הסוף

אל מרחב היראה

על כן ייאחזו

בפרי עבודת הצדיקים

שמיתקו את הדינים

ועשו הנוראות לאמרות רכות

(וכישראל שביקשו את משה

למתק עבורם את התורה

בחי' כה תאמר לבית יעקב)

ב'

באמת המורא

הוא תחושה נוראה

שקשה לעמוד מולה

היא כל כך עוצמתית ועזה

עד שמולידה היא יראה

[וקשה לראות אדם

ששם ה' נקרא עליו

על כן 'וראו' 'ויראו ממך']

ער"ש כי תבוא, גליון 47 ; חודש אלול (1)

אלול. כי באמת אין הכנה לר"ה, באשר הוא היום הראשון, ואין הכנה לר"ה אלא כהכנה לחודש השביעי. על כן הסליחות הם באלול ולא בערב ר"ה. אלול, כחודש, המטרים את תשרי. ואכן סליחות במהותן הן הכנה ליום הכיפורים, יום סליחה וכפרה.

אלול. אוצר בחובו מטען של קדמון, כי הוא הימים שקדמו לעולם, ובכל שנה אלול שייך לימים של תוהו, ועוד יש בוזה אריכות דברים.

אם ר"ה בחי' יום השישי או יום השביעי

ושאלתי, על שהאדם נברא ביום השישי –הוא ר"ה – בחי' ערב שבת, קבלת שבת (ודו"ק מזמוריה). והלוא ר"ה הוא חודש השביעי, בחי' שבת.

כי באמת אדם הראשון בריאתו שייכת ליום השביעי, והטרים את זמנו, ואכל קודם זמנו. וזה עניין החטא, הקלקול של העולם, שהעולם הוא באמת שייך ליום השביעי, ואנו רואים אותו במבט של יום השישי, ומותר אדם מן הבהמה, זה השבת, זה המבט שלמעלה מן העשרה טפחים שרואה הבהמה, למעלה מרשות הרבים, אל גובה הקומה של האדם, מבט מעל המציאות השישית, בראיה של יום השביעי.

נמצא א"כ כי אמנם ר"ה הוא היום השישי, אבל באמת התיקון שיהיה הוא היום השביעי. והוא מגוף הפועל של ר"ה לעשות את המעבר מהבריאה של יום השישי (שאין לה עמידה) אל הבריאה של יום השביעי (שיש לה עמידה, וכמ"ש ששבת כפרה לו ואמר מזמור שיר ליום השבת, ולהאמור נתגלה עומק במזמור זה).

וז"ס יו"ט שני של ר"ה, כי אחר עבודת יו"ט ראשון של ר"ה, הנה עברנו מתוהו בראה אל לשבת יצרה, ונתעלה העולם מבחי' יום השישי אל בחי' יום השביעי, א"כ מעתה לא היום השישי הוא ר"ה כי אם היום השביעי, א"כ כעת –ביו"ט שני – הוא הזמן של ר"ה.

והתגובה הכי נוחה

לעומד על מפתן

הימים הנוראים

לעשות 'ויברח'

והירא את ה'

עומד נוכח הנוראות

נוכח הנסתר והמופלא

ד'

המורא הוא התחושה

האמביוולנטית לאינסוף

משיכה של מגנט

רצוא ושוב, קירוב וריחוק

אש ומים משמשים בערבובייה

וכאלו הם הימים הנוראים

מופלאים, גדולים, קסומים

אך מפחידים

יום ה' הגדול והנורא

שבלילה, בשעת השינה, מתחבר המוחין אל תוך המדמה¹, נכנס הדעת תחת עץ החיים². ונעשים המוחין זכין, והמדמה מבורר. והדעת נעשית דעת חיה, בחי' כי באור פניך נתת לנו ה"א תורת חיים, והחיים נעשים חיים מודעים, הוא הנקרא חויה].

ביום אסף המחשבה והחכמה אל המוחין, ובלילה מזכך המוחין (בחי' ובסתום – בלילה ובשינה – חכמה תודיעני), ותולה אותם בעץ החיים, ונתעלה הכל להיות בחי' מדמה, מחכמה לבחי' נבואה, היונקת מחי' החיים. ובזאת נידבקו החכמה והדעת בהנצח³, (בחי' וחי לעולם), ומתחדשין לבוקר המוחין⁴, בהם אוצר את החכמה של היום הבא.

בלילה יש לו את כח המדמה בחי' חלום וחזיון. ואדם ביקר (בחי' תפילין) בל ילין (שאין לו שינה בזיכור המוחין), אזי נמשל כבהמות נדמו, שכח המדמה אשר לו אינו מבורר כי אם ערפילי ומחוסר מוחין.

אֶת־הַמָּאֹר הַגָּדֹל לְמַשְׁלֵת הַיּוֹם, זה השמש, בחי' שלם (מלאה ועומדת לעצמה בחי' זכר), בחי' עץ הדעת המושל ביום, בחי' אמת. והוא האדם ע"ש כי מן האדמה לוקח, בחי' מוחין. וְאֶת־הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַשְׁלֵת הַלַּיְלָה, זה הירח, בחי' משתלם (חסר ומקבל אורה בחי' נקבה), בחי' עץ החיים המושל בלילה, בחי' אמונה. והוא האדם ע"ש אדמה לעליון, וע"ש ביד הנביאים אדמה, בחי' כח המדמה.

נמצא כל הלילה שבו ממשלת הכח המדמה, מסתלקין המוחין, אבל בזמן זה מזדככין ומתחדשין המוחין. וכל היום שבו ממשלת המוחין, מסתלק כח המדמה, אתכסיתא ביממא.

וע"ע אם כח המדמה יש לו התחדשות ביום, ונעשה הוא מבורר אחר הזדככות המוחין בלילה, או שמא הכל באין כאחד בלילה, שמחדדין זה לזה, לפני ה' תחת עץ החיים, וכמשנ"ת שהזיווג הוא בלילה. ולכאורה אכן לשון אחרון עיקר, כי התבררות המדמה אינה נעשית ביום כי אם בלילה, ומ"מ גם להמדמה יש התחברות עם היום, כי כל כוחו בחזיונות הלילה הוא

¹ וכמובא להלן, אין אדם חולם אלא מהרהורי לבו. ועניין זה הוא שהרבה הרהורים פרטיים במהלך היום, מתגבשים לכדי מהלך אחד, שהוא בעל-מודע, והוא קו פנימי למעלה מן הפירודים, פירורי הרהורים, ומתגבש בלילה לכדי חזיון אחד המגלם את כל הרהורי המוחין של זה היום. [על כן בהשגת חזיון אחד בכוח המדמה, הרי זה עולה אלף מחשבות, כמאמר העולם תמונה אחת שוה אלף מילים. כאשר בעומק באמת כל אלף המחשבות לא באו אלא לצייר (מלמעלה למעלה) את זה החזיון, כל אלף המילים לא באו אלא לגבש תמונה אחת].

² שעץ החיים הוא העץ שלא נגע בו האדם ולא ניתק ממקור החיים, על כן באשר הדעת נכנסת תחת הנוף של אילנא דחיי, הנה הוא חוסה תחת ה'.

³ חטא עץ הדעת ניתק את האדם מה', ולכן אינו חלק מהנצח. ובאשר אכל מעץ הדעת ולא אכל מעץ החיים, על כן יש לו לעצמו דעת ואין לו לעצמו חיים, ומה שיש לו חיים אינו רק מצד שנותן לו ה' חיים בכל יום, והלה משיבם עם לילה. וזה עניין ק"ש ובשכבך ובקומך.

תוספת: ונראה, כי האדם אכל מעץ הדעת, הנה הדעת עניינו חיבור, ובאשר אכל מעץ הדעת, הנה אין לו העץ כי אם הפרי. העץ שתול על פלגי מים, אבל הפרי, אם אינו מחובר אל העץ טעון השקיה תמידית בכל יום. וזהו בחי' עץ החיים.

ובעניין זה כתבתי במקו"א: האתרוג, עץ הדעת, זיווג, עיגולים, איש ואשה / הלולב, עץ החיים, יניקה, קוים, אב ובן / החיים זה השפעה, קוים / הדעת זה חיבור, עיגולים. (בקצרה: עץ הדעת, זה הברכה. עץ החיים, זה השפעה).

⁴ באשר מסר את של האתמול בהנצח.

מכוח הרהורי היום, וכדר"ש בר נחמני א"ר יונתן, אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו, שנאמר אנת מלכא רעיונך על משכבך סלקו. ובמדרש, וכן אתה מוצא ביעקב אבינו לפי שכל ימיו לא היה מהרהר אלא בהקב"ה שנאמר אם יהיה אלהים עמדי, מה ראה, והנה ה' נצב עליו.

נמצא בבוקר הוא שיא המוחין בזופתו ושיא כח המדמה בנהירותו. (להתחיל מראשית, לפתוח דף חדש). ואז זמן התחדשות התפילין (בחי' מוחין זכין) יום יום וכמשנ"ת במאמר התפילין, ובכלל זה כל ההתחדשויות, (כמשנ"ת גם זה בכ"מ), בכל יום יהיו בעיניך כחדשים.

הוא שאמר בפרשה:

הגדתי היום, היום תהא נתיית לַעַם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ, אשר אנכי מעוך היום.

(וראה בגיליון כי תבוא אשתקד, גם בעניין ההתחדשות יום יום).

נגהות בפרשה פלאות התפילין

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך. ודו"ק משנ"ת בחודשים האחרונים, שעיקר וראו זה שהגויים יראו כך את עם ישראל, ומתקיים גם באיזה אופן בקהילה שעומדת כך, ושאר הקהילות רואות אותן כך, ומתקיים עכ"פ גם באיזה יחידים, שיש בהם גם בחי' וראו, אך כ"ז מצד וראו כל עמי הארץ, אינו ממש מן המחויב, אבל ידעת כי הנחת היחיד היא הדרך להביא אל הנחתם של הכלל.

ופלא שחזא גם נדרש מן המקרא: וראו ויראו, כלו' שמתוך שהם רואים אף הם יראים ושם ה' נקרא עליהם (שזה עניין המורא, ששם ה' עליך), וסופם שמניחים תפילין ליישם במעשים את אשר הם מפנימים מכח הראיה שלהם אותך, וחברך חברה אית ליה, (ותפילין בניין אב לכל התורה), ודו"ק.

ומה שראו – ויראו, יש בזה בחי' כי הגם שהראשון שם ה' נקרא עליו, והוא בחי' באור פניו, וְעָלֶיךָ יִזְרַח יְהוָה, לא כן השני, הוא כבר בבחי' של וְכָבוֹד עָלֶיךָ יִרְאָה, שהשני רואה את כבוד ה' על הראשון. (ודו"ק הפרשה וההפטר של השבת).

כי באור פניך נתת לנו ה"א תורת חיים, שהיא תורה מעין החיים, בחי' תורה חדשה בחי' כח המדמה בחי' תורת הנבואה. ומאור פניך זוכים אנו להארת פנינו שלנו. הוא שאמר קומי אורי כי בא אורך וזאת כי (וכ"ה בכ"מ) כבוד ה' עלייך זרח, כי אורך שלך הוא מכח מה שכבוד ה' עלייך זרח. וכ' מוהר"ן: "ועיקר העלם המאיר בפני האדם היא חכמות הבורא, שנתן לאדם יתרון על הבהמה, היא המאירה בפני אדם, בבחי' חכמת אדם תאיר פניו" (וכ' שם עוד, וכשאין לו פני אדם, אזי מוראו סר. כלו' שאין בו ומוראכם וחתכם. ודו"ק להאמור מעלה כי הארת פנים, בחי' תפילין בחי' מוחין זכין בחי' כי שם ה' נקרא עליך, הוא המביא לויראו ממך, מאור ה' המתגלה בהארת פניך).

(ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ, שבא"י כולם צדיקים, וכל הזוכה לבחי' א"י הוא צדיק, שזוכה לבחי' מעשה ידי להתפאר, שראשם הפאר שעל יד ה' – וכמשנ"ת במקו"א כי התפילין של ראש שלנו הם כנגד תש"י דקב"ה-).

(ה)

בלתי נסבל

אין ביכולתי לשאת את זה

זה גדול עלי

זה נורא

(אבל לא נוראי)

כזה הוא המורא

הראש ניטח אחורה בחלחלה

אבל הלב נמשך

כוסף אל

כמה בשרי להתחמם באור

ומלאך מסיט ידי

(ו)

ידעתי כי אותו יסוד הכוח

המתחבא בין עצי היער

הוא גם זה הצפון

בכל מרחבי החיים

על כן באתי אצל היער

כי במחשכי עבותות העצים

עבודה פשוטה היא

להיכנס אל המופלא

ובזאת להמשיך את הפליאה

אל כל מרחבי חיי

שַׁעֲשׁוּעֵי

דברי תורה, הגות ושירה לנועם שבת, מעין עולם הבא

עלון השבת, אליך אלהי,
אגיש את מנחתי חלף זבחים ועולה

רלוונטיות פרשת הביכורים

וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וִירְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבְּתָּ בָּהּ – אמת.
אבל מה שייך אצלנו וְלִקְחָתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאֲרָצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ.
מה לנו לאדמה ופירותיה, כבר איננו עם חקלאי.
ונראה כי הגם שאיננו עם חקלאי, ברכת הארץ עוד מתקיימת בנו. והתורה אינה דורשת את מחיקת
ההתקדמות האנושית והטכנולוגית, או את הנסיגה אחורה אלפיים שנה.
זמ"מ לשם קבלת השפע הברכה וההצלחה, נדרש מאיתנו בירור באשר לדרכי עבודותינו בעולם.
בדלהלן:

א: ארץ

המתנה היקרה – ארץ, נחלה, בית, היא משהו קבוע יציב ומסודר.
איננו נוודים, אנו לא עפים ברוח, אנחנו לא נגררים לתרבות החד-פעמי.
אנו מבקשים נחלה, אחוזה. קרקע מוצקה. כלים קבועים.
הדרך לזכות לארץ, לנחלה, לבית, היא בהליכה בדרכי ה' וקיום משפטי התורה.
יש משמעות למעשינו, אנחנו חיים בקשב ובנוכחות. איננו עפים ברוח, איננו מזלזלים במעשינו.
אנחנו נותנים משמעות לקיומנו, לעצמותנו.
אנחנו חפצא וגברא שיש לו ערך, יש לו כבוד ויקר.
כאשר משפיע ה' את ברכת הארץ עלינו, מסולקת מאיתנו קללת הרובצת בנו, וְהִפִּיצָהּ ה' בְּכָל
הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ... ובגוים קהם לא תִּרְגֹּעַ וְלֹא יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָךְ וְנָתַן ה' לָךְ
שֵׁם לִב רָגֵז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ, וְהָיוּ חֲיִיד תִּלְאִים לָךְ מִנֶּגֶד וּפְחָדָה לִילָה וְיוֹמָם וְלֹא תִאֱמִין
בְּחַיִּיד.
אלא אנחנו מאמינים בחיינו, וזו תודעתנו.
כי חשובים אנו, למשפחתנו ולעמנו, לבריאה כולה, ולמהווה הבריאה.
משתוקקים אנו וכמהים, כוספים ומתאווים, לשכון בארץ.
זו ההבטחה של ה' אלהי ישראל לעמו, את הבית והארץ, את האפשרות להיות שוכן, נוכח.
למען הנוכחות הזו, נדרש האדם ללכת בדרכי יושר ורק כך יאושר בארץ.

ביכורים ליום אשר יתקיים בנו:

וְלֹא יֹאמַר עוֹד חִי ה' אֲשֶׁר הִעֲלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. כִּי אִם חִי ה' אֲשֶׁר הִעֲלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צֶפּוֹן וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁמָּה וְהַשְׁבֵּתִים עַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם.

וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבִד אָבִי וַיְהִיו נַפּוּצוֹתֵינוּ בְּכָל הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קֶצֶה הָאָרֶץ וַיָּרֻעוּ אֲתָנּוּ הַגּוֹיִים וַיַּעֲנֻנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה, וַיַּגְדִּילוּ עֲלֵיהֶם הָעַמְלָקִיִּים בְּנֵי שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת נְסִיכּוּיּוֹת גְּרַמְנִיָּא וַיִּשְׁמִידוּ קִהְלוֹת שְׁלֵמוֹת עַד לֹא נִשְׁאָר כִּי אִם אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנָיִם מִמִּשְׁפָּחָה. וַנִּצָּצֶק אֶל ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמָלָנוּ וְאֶת לִחְצָנוּ: וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מֵאֲרָצוֹת צֶפּוֹן בַּהֲשֹׁגָחָה מוֹפְלָאָה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיַּבְאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה בְּיַד תְּזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמִכְרָא גָדֹל בְּאַתּוֹת וּבְמִפְתִּים. וְתֵהִי בְּהָר צִיּוֹן פְּלִיטָה וְהִיא קֹדֶשׁ וַיִּרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת מוֹרְשֵׁיהֶם.

אני ה' בעתה אחישנה איתערותא דלתתא ואיתערותא דלעילא

א

ת' ה' האמר היום להיות לך לאלהים וללכת בדרךך וּלְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ וּלְשֹׁמֵר בְּקִלְיָךְ. וְה' האמר היום להיות לך לזרע סגלה וגו'.

איתערותא דלתתא ואיתערותא דלעילא

קומי אורי כי בא אורך / וכבוד ה' עליך זרך

קומי אורי כי בא אורך – כי בא אורך אור הישועה הגופנית והנפשית בא לך, וזולת האור שלך הטבעי גם כבוד ה' עליך זרך הכבוד העליון מהופעת אור האלהי על נביאיו ושרידיו. – וכבוד ה' עליך זרך. (המלבי"ם).

בהתחדשות אור הלבנה, שיהיה לה אור עצמי, ולא רק מקבל, והיה אור הלבנה באור החמה, וללבנה אמר שתתחדש, וישראל עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרם על שם כבוד מלכותו,

ואז יש לך כנסת ישראל אור עצמי – כי בא אורך, וראויה את שכבוד ה' עליך זרך,

הכל חושך מסביב ואת זו שמאירה באורך העצמי ובאור שקיבלת מה'

בשלב זה יש את האור שלנו ויש את האור המקבל מה'

והיה ביום ההוא נאם ה' תִּקְרָאִי אִישִׁי וְלֹא תִקְרָאִי לִי עוֹד בְּעָלִי

ועלייך לקום להאיר את אורך, נקבה תסובב גבר,

ומתוך כך יתקיים בנו 'אני ה' בעתה אחישנה'

כמתבאר בגליון מס' 2, כשהביטחון הוא פעיל ואקטיבי,

מהרה – אחישנה, תצמיח – אית' דלתתא, קמעא קמעא.

לשכנו תדרשו ובאת שמה.

בזוה"ק (ח"ג קמז ב):

אמר רבי יוסי, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלים של מטה.

והכניסה לירושלים היא צעד אחר צעד, צעד למטה, וצעד למעלה, קמעא קמעא,

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.
זה חלק מהברכה שתהיה בארץ ישראל והולך ביחד עם זה שאתה 'עם קדוש' 'עם עליון',
וכאשר זה במקום הנכון, של 'כבוד ה' עליך זרח' ושם ה' נקרא עלינו.
וזה מתוך תש"י, שזה באמת השלב הראשון, של ה' האמרת, וזה כי בא אורך
– ורק מתוך זה והיה לך אור ה' לאור עולם ואלהיך לתפארתך – תש"ר
תש"ר כשכר ולא כמצוה, ולכן אין בה ברכת אקב"ו להניח, ובמקו"א נתבאר יותר.

**ככל שיגדל השבר / יגדל המרחב
עד חלל כדי שיעור / מלא לוגמיו**

**פעם היה פשוט / בלתי מקבל
כל כולו טהרה
כיום הוא מורכב / מוכשר לקבל
טומאה אך גם קדושה**

**זה הכלי / יוכל להכיל
ובו את אורי / אוכל להחיל**